

1862-07-23

AFSENDER

Titus Schouw

MODTAGER

Georgia Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Læsevejledning

Brevet er transskriberet fortløbende

Foto 1 viser side 4 og 1

Foto 2 viser side 2-3

Foto 3 viser side 8 og 5

Foto 4 viser side 6-7

Foto 5 viser side 12 og 9

Foto 6 viser side 10-11

Foto 7 viser side 13

Foto 8 viser side 14

Afsendersted:

Pilanesberg, Sydafrika

Omtalte personer:

Titus Schouw

Georgia Skovgaard

P.C. Skovgaard

Arkivplacering:

Mappe 5 nr. 51

DOKUMENTINDHOLD

Titus Schouw beskriver hvordan en brand har ændret landskabet i Sydafrika. Han møder mange hollændere, som fortæller at de nedstammer fra danske slægtninge. Han fortæller om dyrelivet og nævner muligheden for at jage elefanter.

TRANSSKRIFTION

Mappe 5

Brev nr. 51

Pilandsberg d: 23 Juli 1862

Kjære G. Jeg benytter en Leilighed til at sende Dig Brev, om det vil naa Dig ved jeg ikke, men haaber det. Jeg længes efter at faa Brev fra Dig; men kommer til at styre min Lyst endnu nogen Tid; først om to Maaneder kan jeg faa det Brev Du skrev i April. Det er en lang Tid. Jeg har ondt ved at holde mine Tanker ved Brevet; thi udenfor Vognen staar en Mængde Kaffere, som holde en rædsom Snak, beføle og begave alt paa Vognen, og vil Kjøbe eller helst tigge alt hvad de see. Meest Forundring opvækker min Vadskesvamp, og da det ikke er vidre behageligt at vadske sig med en Svamp alt for meget befingret af dem, søger jeg at gjøre dem forstaaelig at det er en farlig Ting at røre ved,

●2●

hvilket ogsaa lykkes mig, og de staa nu i ærbødig Afstand og betragte den. Siden jeg forlod Byen, jeg sidst skrev fra, Potscherfstroom, har landet forandret sit Udseende og Natur i en forbavsende Grad. Først reiste vi nord paa langs den lille Flod ?Moodriver, egentlig kun en Bæk, paa mange Steder ikke bredere end at en god Gymnastiker kan springe over den; men næsten over alt meget dyb, og fuld af det klareste, deiligste Vand man kan ønske sig. Omegnen er ikke saa yndig som Floden. De samme store, bølgeformede Flader, som vi have seet saa mange af, [overstreget: alle] bevoxede med langt gult Græs, hvor dette ikke er afbrændt, og da bliver først Udseendet trist, og ikke en eneste Busk eller et Træ. Langs med Floden ligge

●3●

en Mængde menneskelige Boliger. Leerhuse med Straatag, og ved dem en stor Have med bladløse Frugttræer i Rækker, og den deiligste grønne frodige Vintersæd man vil see, alt overrislet af Vandet ledet op fra Floden. Her leve Beboerne næsten udelukkende af deres Have, medens de i de Egne, jeg tidligere kom igjennem levede kun af Faareavl. Disse øde Flader hæve sig stadig mod Nord, indtil man, næsten umærkeligt, er kommen

paa Toppen af den store Bjergkjede Magalisberg, som løber fra Vest til Øst. Her seer man et Syn som nok er Reisen værd, en Forvandling af Landskabet saa pludselig, [overstreget: og] stor og behagelig, som næsten kun kan tænkes i Eventyrene. Bag Dig mod Syd ligge de førømtalte øde Egne, som for at gjøre Forvandlingen [overstreget: ret] endnu mere paafaldende, vare ganske afbrændte af

●4●

en stor Græsild, sorte og triste saa langt Øiet kunde naa, foran mod Nord ligger de meest smilende Alpelandskab man kan tænke sig; steile Klippevægge bevoxede med immergrønne Buske og Slyngplanter; blidt nedskraanende Høie og smaa runde Dale, oversaaede med utallige Arter af tropiske Træer og Buske, som jeg ingen Ahnelse havde om existerede, og endnu mindre veed Navnene paa, mellem alt dette staaer græsset høit og frodigt; og venlig Bjergstrømme risle mellem Klippevæggene og vande Dalene. Under en steil Klippe laa et net Huus omgivet af en stor Have med Orangetræer fulde af deilig moden Frugt; Gjederne sprang mellem Klipperne og Qvæget gik imellem Træerne i Dalen i det høie Græs. Ogsaa Klimaet er mildere her nord for Bjergkjeden, navnlig ere Nætterne ikke saa kolde som før, men vi ere da heller ikke meer end 1 Breddegrad fra Vendekredsen.

●5●

Vildt have vi i den sidste Tid intet haft af. Saa jeg næsten er tilbørlig til at give den gamle, venlige Kone Ret, naar hun mener at der er alt for mange Mennesker i Africa. Vi traf hende en Dag da vi gik ind i et Huus for at købe Æg, og hun kunde bedre forstaa vort slette Hollandsk end Folk ellers kan, vi kom da i Snak sammen, og fik at vide at hendes Oldemoder havde været dansk. Maaske det var Grunden til at hun bedre forstod os. Det hænder os for Resten hyppigt at, Hollænderne her naar de høre vi ere danske, fortælle os at deres Beste eller Oldemoder vare danske; derimod have vi kun truffen een hvis Oldefader var dansk. Og man høre da ganske danske Navne, Petersen, Didriksen o.s.v. Formodentlig har hollandske Søfolk i sin Tid hentet sig Koner i Danmark, og de eller deres Børn

●6●

ere udvandrede. Nu ere vi, efter Folks sigende, kun nogle faa Dage fra det store Vildt; Girafer, Elsdyr, Bøfler, Næsehorn o.s.v. Elefanter have været her; hvor vi nu ere for en Maaned siden, men bleve drevne længer nord paa, de ere naturligvis meget jagede; vi faa næppe nogen at see. Over de tætte Buske kan jeg see nogle blaa Bjergtoppe, der under disse Bjerge var det Vahlberg mistede alle sine Oxer, stukne af giftige Fluere. Naturen her er

ganske tropisk, allehaande snurrige og smukke Træer, utallige Fugle med grønne, blaa, eller røde metalglindsende Fjedre, flere Arter Papegøier. Landskabet er afvejlende Bjerge, bevoxede med Buske og Træer og med snævre Pas, hvor Veien eller rettere Sporet

●7●

snoer sig ud og ind, og altid fører Een til en ny og smuk Udsigt, med rislende Bjergstrømme, som i Regntiden danne store Vandfald; men nu roligt og venligt risler mellem Stenene, eller store Flade Sletter mellem Bjergene bevoxede med Buske og Træer, og fulde af Vildt. Her mellem Bjergene og af og til paa Sletten ligge Kaffernes Boliger, altid en stor Mængde sammen, jeg har seet over et Tusinde Hytter sammen. Smaa runde Huse klinede af Leer og med et Straatag løbende op i en Spids, udenom [disse] en lille Gaard indhegnet med en Vold af Leer. Her seer man de gamle, usigelige væmmelige Kaffere sidde omkring Ilden om Aftenen og i Solen om Dagen og aldeles intet andet foretage sig end varme sig og svøbe sig i deres Skindtæpper. Fruentimmerne, endnu styggere end Mændene, foretage alt arbeidet, paa Marken seer man dem

●8●

dem hakke Jorden op til at saa deres Korn, og ved Boligerne gaa de hele Dagen og hente Vand med store Leerkrukker paa Hovedet. De unge Koner [og Piger], ganske overlæssede med Perler, arbeide ikke, man seer dem staa, bag Voldene om Gaardene og see nysgjærrige ud paa os hvide, og de snakke og lee umaadeligt og [?snuse] i en utrolig Grad saa Graaden rinder dem ned ad Kinderne. De fleste af Kafferne har i denne Egn ere stygge især Quinderne, nogle enkelte Mænd, seer man, som ere ganske smukke og velskabte.

Landet er altsaa et meget interessant Land, kun lidet bekjendt, og meget rigt. Bjergene ere fulde af Mineralier, Jern har jeg fundet i tilsyneladende store Masser her findes ligeledes meget Bly, Kober og Guld; alt ligger naturligvis ubenyttet, her er ogsaa Kul, Brænde og Vand i Mængde; men ingen Arbeidskraft ingen Capital og en meget kostbar Transport. Alt kan gro her i Landet

●9●

Sæd Majs, Sukker, Tobak, Kaffe, alle Arter af Europas Frugter, ogsaa enkelte tropiske saasom Bananen, Druen trives herligt, kort sagt her er et Land som jeg vil anbefale til alle Udvandrere. Klimaet sundt, Jorden meget billig; men Regjeringen naturligvis noget af det sletteste man kan tænke sig. Altid politiske Uroligheder som i Begyndelsen see meget farlige ud da alle vaabendygtige Mænd samle sig paa begge Sider og sværge at

kjæmpe til sidste Mand; men altid ende meget fredeligt, skydes der er det kun i Luften; og det eneste som det gaar ud over er Brændevin, som de gode Folk her holde lovligt meget af. Men en Maaned eller to efter have det samme Vrøvl. Jeg saa et saadant Oprør, eller hvad

●10●

man skal kalde det i en af Byerne; den lovlige Præsident for Republiken vilde afsætte Landdrosten, den øverste Øvrighedsperson i samme By, da denne i Løbet af 3 Aar ingen Regnskaber havde aflagt, og havde kastet alle sine Bøger bort; men en Deel af Borgerne havde forenet sig om at forsvare deres Landdrost. Vi saa de tapre Mænd om Aftenen i en meget exalteret Stemning; de unge Soldater kom os i Møde med meget krigeriske Blikke, men formildedes øieblikkelig ved en Flaske Brændevin, [vi gave dem], som de i al Gemytlighed sloges om. De ældre Mænd sade i en søvning Ruus omkring Vagtilden og vrøvlede ganske uhyre. En Canon

●11●

trukken af Oxer stod parat med Lunten tænt. Resultatet oppebiede jeg ikke; jeg troer ikke der er afgjort endnu.

Af andre Ubehageligheder her i Landet vil jeg nævne, en Heste og Oksesygdom som paa en vis Aarstid altid græssere og meget ofte er dødelig. Og endelig de mange Slinger, farlige Giftslinger og store indtil 8 a 9 Alen lange Boaer, om Vinteren seer man meget faa; og da de ere meget sky af Naturen ere de ikke nær saa farlige som man skulde antage. Her burde vi hjemmefra sende unge Naturforskere ned, her er et Paradis for Botanikeren, Geologen, Zoologen, Ornithologen og alle andre Arter af Loger. Den Rigdom af Løbende, flyvende og krybende samt svømmende Dyr som findes her er utrolig, baade mange

●12●

Arter og mange Individuer. Og en stor Deel af dem vistnok ganske ubekjendte i Europa. Her kunde samles Skatte til vore Museer; naar nogle kyndige Mænd kom hened. Men det skulde rigtignok ikke være nogen af de, hjemme saa almindelige, forlæste, lærde Studenter med Briller, det maatte være en practisk Mand, som kunde rede sig ud af mange smaa Vanskeligheder; man her træffer paa, og som ikke lod sig narre [eller snyde] af sine Folk eller af den sorte eller hvide Befolkning, hvilket man er meget udsat for. Han maatte være en god Skytte for ikke at dø af Hunger; og han maatte reise her flere Aar; thi det første Aar vilde han begaa for mange Feiltagelser til at have noget rigtigt Udbytte af sin Reise, man maa betale mange Lærepænge inden man lærer Kunsten at reise her i Africa, navnlig naar man skulde reise billigt. ‘

●13●

Det er imidlertid muligt at reise meget billigt her i Africa; men man maa i saa Fald leve meget tarveligt, give Afkald paa alle Civilisationens Goder, som her ere meget dyre og leve af Vildt enten friskt eller tørret, og lidt Meel og Kaffe. Folk kan man have meget billigt og ved Handel med alle Slags Ting kan man endogsaa, naar man har Talent, tjene godt. Alt er Handelsvare og Alle ere Handlende her i Landet. Det første Spørgsmaal som gjøres Een her af Fremmede er hvad man har paa Vognen, og det er dem i Grunden en ubegribelig Gaade at vi reise aldeles uden at handle. En anden Maade at gjøre sig Reisen betalt paa er Jagt efter Elefanter, men denne Jagt er naturligvis farlig, dog langt fra saa meget som man troer, meget besværlig, og der høre en helt Deel Held til at finde Elefanterne; thi ingen af Kafferne eller andre bosatte Folk

●14●

i Landet vil vise Een, hvor de ere. Man maatte gjøre sig gode Venner med en eller anden stor Konge langt inde i Landet, saa kunde man maaske udrette noget i den Retning. Huder af Vildtet og navnlig Strudsfjeder ere naturligvis ogsaa værdifuld Handelsvare. Udrustningen til en saadan Reise ere naturligvis kostbar i et Land hvor alt er saa dyrt og de fleste Nødvendighedsartikler bringes fra Europa. Man kunde vanskeligere gjøre det under 600 £, da man maatte have noget i Baghaanden, men gjorde man Reisen uden Uheld, det vil sige uden at miste Oxer, Heste eller Vogne, vilde man i Reglen faa den samme Pris for dem man havde givet, eller omtrent den samme.

Solen er nu gaaet ned og det er mig næsten umuligt at see meere og skrive ved vor Lygte er alt for trist, det vil vist have en sørgelig Indflydelse paa Brevet. Derfor: Lev vel og de bedste Hilsener til Din Mand og Dine Børn samt til Alle gode Venner i Danmark fra Din Hengivne Broder
Titus Schouw.

en stor Gård, sorte og hvide saa
 meget Biet kunde saa, fra mid
 Nord ligger det smukke smukke Skovlandskab
 man kan se alle de, de store Klippevægge
 bevoxede med immortelle Røde og Lyng =
 planter; lidt ned ad den smukke Sten og smaa
 runde Søer, omgaaede med utallige
 Ulve af forskellige Faar og Stier, som jeg
 ingen Ahndelse havde om eksisterende, og
 vedrørende smukke ved Naar man gik,
 mellem alt dette staaer graust høit
 og frodigt, og rene Bjergstrømme
 rulle mellem Klippevæggene og baaer
 Salter. Under en skøn Klippe, der er
 med Høit omgivet af en stor Flod
 med Orange træer fulde af deilig sød
 Frugt; Gederne springer mellem Klippevæggene
 og Gaaet gik mellem Træerne i Salen
 i det høie Gæs. Ogaa Nisnæst er
 smilende her ved for Bjergkæden,
 navnlig er Hatterne ikke saa
 kolde som for, men i en da
 heller ikke mere end i Bredegrad fra
 Nordskud.

SKOVGAARD
 12.998
 MUSEET

SKOVGAARD-MUSEET
 Mappe 5 Nr. 51

Skovgaard 223 Juli
 1861

Hvor jeg længtes en Lidelighed
 til at sende dig Brev, om det vil saa
 dig ved jeg ikke, men haaber det.
 Jeg længes efter at se Brev fra dig; men
 kommer til at styre min Lyst endnu
 nogen Tid, først om to Maanedes Tid
 jeg får det Brev du skrev i April. Det
 er en lang Tid. Jeg har end ved at høre
 mine Faar ved Bred, thi under Nogen
 staaer i Mængde Klippene, som holdt en
 vedvarende Træk, borte og begynde alt paa
 Ny, og vil borte eller helt borte alt
 hvad de er. Meest Forundring opstaaer
 min Natursans, og da det ikke er
 ellers beegnet at møde dig med en
 Brev, alt for meget befængt af dig,
 tager jeg at gøre den forbehold at
 det er en fortidig Ting at være ved,

høiligt og saa lyfthet mig, og de staa
mig i erbedig Bifald og klægte den.
Siden jeg forlod Byen, jeg i det første fra
Pöschersdroom, her Landet fraandret
sit dækkende og Natur i en forvandlede
fad. Fint reiste vi nord paa langs
den lille Flod Moorriver (Guden, flod),
egentlig kun en Bæk, paa mange Steder
ikke bredere end at en god Gjemsædsk
kun springe over den; men næsten over
alt meget dyb, og fuld af det klareste,
deiligste Vand man kan ønske sig.
Derimellem er ikke saa god, som Thale.
De samme store, bølgeformige Floder,
som vi have set saa mange af, ~~der~~
bevogede med langt grønt Græs, hvor
det, der er afbrændt, og de Rier først
forvandlede træt, og ikke en eneste Rind
eller et Tra. Længs med Floden ligger

en Mængde mennekelige Steder.
Derhinde mod Thales, og end den ene
stor Flod med Rødt Frugttræer i
Rækker, og den deiligste grønne forde
Næsten man vil ien, alt overvundet
af Vandet ledet op fra Floden. Her ligger
Bekken næsten udelukkende af deres Skov,
modens de i de Lyse, jeg tidligere har
igjennem brude kun af Faarvæl.
Den øde Flod fører sig stadig mod
Nord, indtil man, næsten umærkeligt,
er kommen paa Toppen af den
store Bjergkjæde Magaliberg, som ligger
fra Vest til Øst. På sin smaa et Lyse
som net er Reien værd, en Forvandling
af Landskapet saa pludselig, og stor og
behagelig, som næsten kun kan kaldes
i Eventyrene. Næst by mod Syd ligger
de formentlige øde Lyse, som for at
gjøre Forvandsingen ~~net~~ endnu mere
paafølelse, vare ganske afbrændte af

Loudest er altens et meget interessant Land,
kime det besjændt, og meget rigt.
Bjergene er fulde af Mineraler, men
har jeg fundet i Blyergelandske store
Masser her findes bledet meget Bly,
Løse og Jæll; alt ligger mellem Bjerg
strængt, her er og fine Tind, Brænde
og Vand i Mængde; men ingen, Arbei-
der ingen Capitel og en meget kattes
Transport. Alt kan gaa her i Land

11.
 " have vi i den sidste Tid indt
 " af. Iaa jeg næsten er tilbøjelig til
 " at give den gamle, uerlige Tine St,
 " naar hun mener at der er alt for
 " mange Mennesker i Africa. Vi traf
 " hende en Dag da vi gik ind i et
 " Hus for at hente Lg, og hun kunde
 " bedre forstaa vort ellet Hollandsk
 " end Folk eller han, og hun da i Tank
 " Sammen, og fik et vide at hendes
 " Oldemor havde vant dansk. Men
 " det var Grunden til at hun bedre
 " forstod os. Det hender vi for Resten
 " hyppigt at, Hollanderne her naar
 " de høre vi ere danske, fortælle os
 " at deres Beste eller Oldemor bare
 " danske; dermod have vi kun
 " truffen een hvor Oldfader var
 " dansk. Og man hør da ganske
 " danske Navne, Peteren, Antikien
 " o. s. v. Formodentlig har Hollandske
 " Folk i vore Tid hentet sig Nær
 " i Danmark, og de eller deres Nær

ere udvandrede. Nu er vi, efter
Folke Sigende, kun nogle faa Sage pa
det store Vildt; Graas, Elndyr, Stigla
Mauhorn o.s. Elefanter have været
her, hvor vi nu ere for en Maaned
 siden; men bleve dræne længe med
jaa, de ere naturligvis meget jagede;
vi faa næppe nogen at see. Over
de høje Bække kan jeg see nogle Ræ
Gryttoppe, der under disse Bjerge
er det at Vahlberg mistede alle sine
Bæer, stakne af giftige Fluer.

Naturen her er ganske tropisk, alle haand
arterne og smukke Træer, utallige Frø
med grønne, Røde, eller røde smaltglind
ende Frøer, flere Anter Papagøier.

Landskabet er afoplaude Bjerge, bevoxede
med Bække og Træer og med mange
Pis, hvor Viden eller rødtte Sporet

maer sig ind og ind, og altid fører den
til en søj og smukt Indsig, med
vilde Bjergstrømme, som i Regentiden
dannet store Vandfald, men nu
soligt og ventligt rister smalle Læner
eller store Flade Stetter mellem Bjerge
bevoxede med Bække og Træer, og fildet
af Vildt. Her mellem Bjergene og
af og til, paa flatte høje Klipper
Boliger, altid en stor Mængde sammen;
jeg har set over et Tivende Lygter
sammen. Disse smukke Stue klæde
af Læs og med et stort Lænde og i en
Spids, udenom en lille ^{den} færd indhygnet
med en Vild af Læs. Her ses man
de gamle, utydelig sammensatte Klipper
vilde omkring Læden om Aftenen og i
Løsen om Læden og allest endt andet
fulde af end, værne sig doorte sig i
deres Hænderstæpper. Fjendtskaberne, indom
støggene end Maanedne, fortæller alt
Arbeidet; paa Marken er man den

Arter og mange Individider. Og en
stor Del af den vidensk. gjenstand,
indskjænkede i Europa. Her kunde
saaledes Skatte til vore Muses; naar
nogle kjendte Mand kom hermed.
Men det skulde rigtigst ikke være
nogen af de, hyponære see almindelig,
folke, lærde Studenter med Boller;
det maatte være en practisk Mand, som
kunde rede sig ud af mange smaa
Svandskeligheder, naar her bopper paa, og
som ikke lod sig narre af sine Folk eller
af den sorte eller hvide Befolkning, hvilken
man er meget indsat for. Han maatte
være en god Skytte for ikke at dø af
Kugler, og han maatte vinde her flere
Aar, thi det første der vilde han begaa
for mange Følgeskier til at have noget
nyttigt Udbytte af en Færd, man maa
fåle mange Lærespørgsmaal, man
være Kriminel at være her i Africa, naar
der naar man skulde være billygt.

Handwritten note:

1298
København
Helsingørsk, Løkker, Tobak, Kaffe,
Bøger af Europæiske Fregter, og en
enkelte tropiske usson Romaner,
Smaa Bøger derligt; kort sagt her
er et Land som jeg vil anbefale
til alle Abventrere. Klimaet er
fordeem meget billigt; men Regjeringen
naturligvis meget af det elleteste man
kan tænke sig. Altid politiske Indsigelser
som i Begyndelsen se meget farlige
ind de alle vedendingsrige Menne sandt
sig paa begge Sider og sørge at Appear
til sidste Maaned; men altid vinder
meget fordelagtigt, skyldes der er det him
i Luften; og det eneste som det gaar
ind over er Brandebourgen, som de
gode Folk her holder loodligt sagt
af. Men om Mærked eller to efter
haaret det saumme Dröel. Jeg
saa et elegant Apris, eller hvad

man skal kalde det i en af
Byerne; den lovlige Præsident for
Republikken vilde afsætte Landdrogen, havde jeg ikke; jeg troer ikke det er
den overste Borgerhovedmand som
Og, da denne i løbet af 8 år ingen
Republikken havde aflagt, og havde
kastet alle sine Bøger bort; men
en Deel af Borgerne havde frendt
sig om at forsvare deres Land droit, og
Vi saa de tapre Mand og Hæder
i en meget smaltet Tænkning;
de unge Soldater; kan os i Møde
med meget krigiske Blikke; men
fremmedt og ødelæggende ved en
Flække Brande, som de i al
Gnøjstlighed stog os. De ældre
Mænd sad i en sønig
Rund omkring Værelset og ord, og krigende samt vommende af
de ganske udgyr. Den Enen finder her er utrolig, havde mange

trukket af Oxer stod pænt
med Læsten bær. Rindtallet af
med Landdrogen, havde jeg ikke; jeg troer ikke det er
afgjort ved den.
Af andre Ubehageligheder her i Landet
vil jeg nævne, en Hætte og Oestydning
som saa en vis Hætte altid græder
og meget ofte er dødelig. Og endelig
de mange Langes, farlige Gyselanger
og store indtil 8 og 10 Lunge Brande;
om Vinteren ser man meget faar;
og da de ere meget stige af Hæder
er de ikke saa farlige som
man skal se antage.
Her findes vi hyppigst mange
Naturforsker med, her er et Paradi for
Botanikeren, Zoologen, Zoologen,
Ornithologen og alle andre Arter af
Lager. Den Ryzden af Løbene, Hæder
og krigende samt vommende af
den Enen finder her er utrolig, havde mange

Det er indlydende smiligt at reise meget billigt
her i Africa; men man maa i saa Fald
leve meget tarveligt, give Affald paa
alle Civilisationens Goder, som her ere
meget dyre og leve af Vildt enten friskt
eller torret, og lidt Meel og Kaffe. Folk
kan man have meget billigt og ved
Handel med alle Slags Ting kan man
endogaa, naar man har Talent, tjene
godt. Alt er Handelsvoare og alle ere
Handlende her i Landet. Det første Spørgs-
maal som gjøres om her af Fremmede
er hvad man har paa Vognene, og det
er dem i Grunden en ubegribelig Gaade
at vi reise aldeles uden at handle.

En anden Maade at gjøre sig Reven betalt
paa er Jagt efter Elephanter, men denne
Jagt er naturligtvis farlig, dog laaret fra
na meget som man toer, meget
besværlig, og der hør en heel Meel Møde
at finde Elefanten; thi ingen
af Kafferne eller andre bosatte Folk

i Landet vil være den, hvor de er.
Man maatte gjøre sig gode Væner
med en eller anden stor Konge langt
inde i Landet; saa kunde man maake
indrette noget i den Retning. Huder
af Vildtet og navnlig Skudsfejder er
naturligvis ogsaa værdifulde Handelsvare.
Udvæstningen til en saadan Rejse er
naturligvis kostbar i et Land hvor alt
er saa dyrt og de fleste Nødvendigheds-
artikler bringes fra Europa. Man kunde
vanskeligen gjøre det under 600 R.,
da man maatte have noget i Bag-
haanden; men gjorde man Rejsen uden
Uheld, det vil sige uden at miste, eller
Neste eller Vogn, vilde man i Reglen
faa den samme Pris for den man
havde givet, eller omtrent den samme.

Solen er nu gaaet ned og det er snig-
mæsten umuligt at see mere og skrive
ved vor Lygte er alt for trist; det vil godt have en
længelig Afskydsel paa Brøst. Derfor dovvæl og de bedste
Tilfæer til sin Mænd og Gæst Børn samt til alle gode Væner
i Danmark fra sin Kongelige Broder Christian.